

18.11.2016

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausunto: Arviomuistio kuljettajakoulutusuudistuksen lähtökohdista (LVM/1310/03/2016)

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry on valtakunnallinen järjestö, joka toimii koko väestön parissa terveiden elämäntapojen edistämiseksi. Työ ulottuu lapsista ja nuorista työ- ja eläkeikäisiin. Alkoholiiin, tupakkaan ja huumeisiin liittyvän ehkäisevän työn ohella EHYT ry ehkäisee pelaamisesta syntyviä haittoja. Liikenneturvallisuuskysymyksissä EHYT ry:n tulokulmana on ensisijaisesti liikenne-raittiuuden edistäminen.

EHYT ry on koulutusmyönteinen organisaatio. Teemme järjestönä paljon arjen koulutustyötä erityisesti nuorten parissa. Näemme, että suomalainen koulutusjärjestelmä on tulevaisuutemme ja nykyisen yhteiskuntamme kulmakivi, johon tulee laaja-alaisesti resursoida. Valtaosa nuorista hankkii ajokortin ja autokoulu on yksi keskeisistä koulutusrakenteistamme. Suomalaista kuljettajakoulutusta on kehitetty kauan ja huolella. Tulokset ovat olleet hyviä. Nuorten liikenneturvallisuus on parantunut 1990-luvun jälkeen, jolloin ajo-opetuksessa siirryttiin kaksivaiheiseen opetukseen. EHYT ry näkee, että koulutuksella tulee jatkossa olla yhä keskeinen rooli ajokortin hankkimisessa. Kuljettajakoulutus tarvitsee päivitystä ja lisää joustoja, mutta suuriin rakenteellisiin muutoksiin ei näyttäisi olevan tarvetta. EHYT ry pitää huonona suuntana, jos koulutuspainotteisesta mallista siirryttäisiin kohti tutkintopohjaista mallia. Tutkinto ei korvaa koulutusta. EHYT ry:n mielestä vaiheistetun opetuksen etuna on myös, että se venyttää lopullisen ajokortin saamisen aikajännettä ja antaa näin tilaa oppimisprosessille ja taitojen automatisoitumiselle.

Kuljettajakoulutus on rakenne, joka mahdollistaa myös päihdekasvatuksen antamisen laajasti nuorille. Päihdeasioiden käsittelyllä osana kuljettajakoulutusta edistetään liikenne-raittiuutta, mutta samanaikaisesti mahdollistetaan päihdekasvatuksellinen interventio laaja-alaisesti nuorten ikäryhmille. Päihteiden käytön näkökulmasta päihdekasvatuksen tarjoaminen juuri 18-vuotiaille on ensiarvoisen tärkeää. Kyseessä on kriittinen vaihe sekä ajokortin että myös alkoholin ostamisen ikärajan täyttymisen vuoksi. On huomattava, että autokoulu tarjoaa motivoivan toimintaympäristön päihdekysymysten käsittelyyn nuorille miehille, jotka ovat alkoholionnettomuustilastoissa yliedustettuna. Kuljettajakoulutukseen kuuluvan päihdekasvatuksen laatuun ja kehittämiseen sekä riittävään aikaresurssiin tulee kiinnittää jatkossa huomiota. Myös opetusta antavien henkilöiden ammatillisista valmiuksista tulee huolehtia.

EHYT ry näkee, että 18 vuoden ikävaatimus täysin itsenäisen ajamisen mahdollistamiseksi tulee säilyttää. Myös opetuslupakäytännöstä tulee pitää kiinni. On perheitä, joille opetuslupamalli sopii autokoulutusopetusta paremmin. Tutkimukset eivät osoita em. kahden mallin välillä eroja liikenteessä selviämiseen ajokortin suorittaneiden myöhemmässä ajohistoriassa. Ajoterveyden selvittämisen osalta EHYT ry pitää tärkeänä lääkärintodistuksen vaatimusta nuorison terveystodistuksen sijaan.

EHYT ry:n mielestä muutoksia kuljettajatutkintoon tulee tehdä harkiten. Suunniteltujen muutosten tulee perustua tutkittuun tietoon ja turvallisuusvaikutusten arviointiin. Hyvää turvallisuuskehitystä ei pidä vaarantaa. Ehkäisevän päihdetyön järjestönä EHYT ry korostaa päihdeasioiden käsittelyn tärkeyttä osana kuljettajakoulutusta.

Helsingissä 18.11.2016

Kristiina Hannula
toiminnanjohtaja
Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry